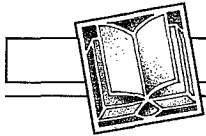

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

MEDITATIE

Licht in de duisternis

"Wie is er onder ulieden, die de Heere vreest, die naar de stem Zijns Knechts hoort? Als hij in de duisternissen wandelt, en geen licht heeft, dat hij betrouwe op de Naam des Heeren, en steune op zijn God."

Jesaja 50 : 10.

Het is met Israël gegaan zoals de profeet Jesaja heeft voorgezegd. Jeruzalem is verwoest en de tempel des Heeren is een rokende puinhoop geworden. Het volk is in ballingschap weggevoerd en de heidenen hebben de stad ingenomen. Gods rechtvaardig oordeel over de zonden van land en volk, dat Jesaja in de Naam des Heeren heeft geprofeteerd, is vol majesteit gekomen. Maar toch is dat het einde niet. Want de Heere zal naar de trouw van Zijn verbond Jeruzalem nog verkiezen en Zich genadig ontfermen over een schuldig volk. Hij zal daarom Zijn Knecht, Wiens Naam Jezus is, zenden. Die zal de schuld van Zijn volk dragen en God weer met Zijn volk verzoenen.

En nu vraagt de profeet in onze tekst: "Wie is er onder u die de Heere vreest, die naar de stem Zijns Knechts hoort? De Godsvreze waarnaar de profeet vraagt, komt openbaar in het horen naar de stem van die Knecht. Deze Knecht wordt in dit hoofdstuk sprekende ingevoerd, als Degene die Zichzelf gegeven heeft om Zaligmaker te zijn. Hij zegt: "Ik geef Mijn rug degenen die Mij slaan en Mijn wangen degenen die Mij het haar uitplukken". Dat wil zeggen: Hij heeft Zich aan dat lijden overgegeven. Daarvoor heeft de Vader Hem naar deze wereld gezonden. De Vader heeft al de ongerechtig-

heid van Zijn volk op Hem doen aanlopen. Hebt u, lezer, dat weleens gehoord in uw leven? Dat Hij nu gekomen is om doodschuldigen te zaligen om niet. U hebt de dood verdiend. U hebt door de zonde u waardig gemaakt dat God u zou wegdoen. Is uw zonde weleens werkelijk uw schuld geworden? Als dat werkelijkheid wordt, dan is Davids zieleklacht u niet vreemd: "Ik heb gedaan, dat kwaad is in Uw oog; Dies ben ik Heer' Uw gramschap dubbel waardig".

Daar begint het geestelijke leven mee. Waar God werkt in het leven van een mens, daar leert hij zien wat hij kwijt is. Leert hij zien wat hij gedaan heeft en in welke nood hij neerligt. Maar wat een wonder dat God ons nu die Knecht laat horen. En Die zegt nu, dat Hij in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken. Wie is er onder u die de Heere vreest? En dan is dit de vraag: "Hebt u de stem van die Knecht weleens gehoord? Gehoord dat Jezus Christus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken. In het leven van Gods kind komt het tot een persoonlijk horen van Zijn stem. Dat is z'n wonderlijke stem als Hij Zich in het gewaad van Zijn Woord aan onze ziel openbaart. Uw heilzon is aan het dagen als Jezus' stem tot u komt. Hij heeft de woorden van het eeuwige leven. Als u hoort dat

het voor uw schuldige ziel nog kan, gaat het licht in de duisternis op. Omdat Hij zegt dat Hij kwam om te zoeken en zalig te maken dat verloren was.

Maar nu spreekt de profeet hier over mensen die de Heere vrezen, die de stem van de Zaligmaker horen, en in de duisternis wandelen en geen licht hebben. O wat kan dat in het leven van Gods kinderen waar worden als de weg van de Heere in ons leven door diepten gaat. De vermaarde Schotse schrijver Boston heeft er een boekje over geschreven: "Krommingen in het levenslot". Wat kunnen er moeiten, zorgen en verdriet van allerlei aard in het leven komen. Daar kunnen ook geestelijke duisternissen zijn in het leven van Gods kind als de Heere Zijn vriendelijk Aangezicht verbergt, nadat de Heere Jezus Zich in Zijn beminnelijkheid en schoonheid heeft vertoond. Dan kan het zijn dat we gehuppeld hebben van zielevreugd omdat we de stem van die Knecht hebben gehoord. En wat kan er dan op volgen? Onze tekst zegt: duisternis en geen licht. Maar wat zegt de Heere nu in deze tekst: "dat hij betrouwe op de Naam des Heeren, en steune op zijn God". Want Zijn Naam is Jehova, de Ik zal zijn die Ik zijn zal, de onveranderlijke God van het verbond, Die gisteren en heden en tot in eeuwigheid Dezelfde blijft. In die Naam predikt

INHOUD	pag.
Meditatie:	
Licht in de duisternis	1
Bijbelstudies:	
Paulus in Korinthe (4)	2
De kerk en het huwelijk	3
In Orde	5
De Gereformeerde Gemeenten vroeger (2)	6
Boekennieuws	7
Kerknieuws	7
Berichten	9
Predikbeurten	9

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:
ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Kerkelijk nieuws en berichten aan:

redactie-secretaris: C.G. van Es,
Ronsseweg 527,
2803 ZJ Gouda,
tel. 0182-571292, fax 0182-533928.

Abonnementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk
aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor
abonnementsgelden: 64327.

Alle advertenties aan:

Administratie van de Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker,
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

Abonnementsprijs
bij vooruitbetaling:

voor Nederland: f 24,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober
d.m.v. een acceptgiro)

voor het buitenland:

Luchtpost:

Amerika \$ 56,—, Canada \$ 68,—.

Zeepost:

Amerika \$ 49,—, Canada \$ 59,—.

Advertenties f 1,10 per mm.
Familieberichten f 0,85 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 17,5% btw.

Advertenties dienen uiterlijk
donderdagmorgen in bezit van de
administratie te zijn.

Faxberichten vrijdag voor 12 uur.

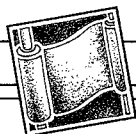
Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 12 uur (telefonisch).

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en van de ter recensie
aangeboden boeken.

de Heere ons Zijn liefde, almacht, genade en trouw. Zegt Hij Wie Hij in Christus is en zijn wil, in Wie Hij al het heil openbaart. En ook als u nu geen licht heeft, dan vermaant de Heere toch op die Naam des Heeren te betrouwen. Alle eeuwen door zal de

gemeente Gods ervaren: "Ja waarlijk, God is Israël goed ... hoe donker ooit Gods weg moog' wezen, Hij ziet in gunst op die Hem vrezten.

Utrecht, ds. A.B. van der Heiden.

BIJBELSTUDIES

Paulus in Korinthe

Hand. 18: 1-17

(4)

Gallio

We lezen in vers 12: "Maar als Gallio stadhouder van Achaje was, stonden de Joden eendrachtelijk tegen Paulus op, en brachten hem voor de rechterstoel." Daar hebt u de strijd, waarop de Heere Paulus had voorbereid! Wie was Gallio? In juli van het jaar 51 werd hij stadhouder over Achaje, waartoe Korinthe behoorde. Gallio was een bekend stoïcijner. We herinneren ons, dat Paulus in Athene stoïsche wijsgerezen ontmoette. Gallio was een broer van de bekende stoïcijner wijsgeer Seneca, één van de leermeesters van de latere keizer Nero. Seneca heeft zelfs twee van zijn geschriften aan zijn broer Gallio opgedragen. In zijn geschriften noemt Seneca hem de zachtmoedige en beminlijke Gallio en hij zegt dan van hem: "Niemand van de stervelingen is ook maar voor één persoon zo dierbaar als deze voor allen is." Misschien heeft het beminlijke karakter van Gallio de Joden temeer aangemoedigd om Paulus bij hem aan te klagen.

Voor de rechterstoel

De Joden verwekten dus opstand tegen Paulus en sleepten hem voor de rechterstoel. Wat zal in deze omstandigheden het woord, dat de Heere tot Paulus gesproken had hem bemoedigd hebben: "Ik ben met u, en niemand zal de hand aan u leggen om u kwaad te doen." Al was er een tierende menigte Joden om hem heen, de Heere was met Paulus. Dan is het: de Heere is bij mij, ik zal niet vrezten; wat zal een nietig mens mij doen? Met de Heere kunnen we de gevangenis in en de leeuwenkuil. Hadden Gods kinderen de Heere toch meer in het oog! Wat riep

David uit? Met mijn God spring ik over een muur en dring ik door een bende! Ze beschuldigen Paulus van een godsdienst tegen de wet. "Zeggende: Deze raadt de mensen aan, dat zij God zouden dienen tegen de wet." (vers 13) We moeten hier denken aan de wet van het Romeinse Rijk. De Joodse godsdienst was in het Romeinse Rijk een wettig erkende godsdienst en stond daarom onder bescherming van de staat. Wie de Joden verhinderde in de uitoefening van hun godsdienst kreeg met de wereldlijke rechter te doen, behalve als de overheid zelf de beschermende wet ophief, zoals gebeurde toen de Joden door het edict van Claudius uit Rome verdreven werden. We begrijpen nu, wat de bedoeling van de Joden was.

Ze wilden Gallio duidelijk maken, dat Paulus handelde tegen de wet, omdat hij het hen onmogelijk zou maken hun godsdienst uit te oefenen. Gallio voelde er echter niets voor zich in deze zaak te mengen. Hij beschouwde de zaak als een interne Joodse kwestie, waar de overheid zich niet mee behoefde te bemoeien. Hij sprak tot de Joden: "Zo er enig ongelijk of kwaad stuk begaan ware, o Joden, zo zou ik met reden ulieden verdragen; maar indien er geschil is over een woord, en namen, en over de wet, die onder u is, zo zult gijzelven toezien; want ik wil over deze dingen geen rechter zijn." (vers 14 en 15). Gallio wilde hiermee duidelijk maken aan de Joden, dat het verder hun zaak was en dat hij zich er verder niet mee bezig wilde houden. Als het ging over namen, de naam van Jezus, dan moesten zij zelf maar uitmaken, wie de Messias was. Gallio gaf Paulus niet eens het woord om

zich te verdedigen. Hij liet de opdringende menigte weggagen, want hij dreef hen weg van de rechterstoel (vers 16). De list van satan was dus mislukt. De Joden kregen geen kans Paulus aan te klagen. Paulus heeft zelfs geen woord hoeven te zeggen. De Heere heeft zijn woord aan Paulus bevestigd en het voor hem opgenomen.

De altoos wijze raad des Heeren

Ondertussen was de anti-Joodse stemming onder de Grieken aangewakkerd. Daarom sloegen en mishandelden zij de nieuwe overste van de synagoge Sosthenus en sleepten hem voor de rechter. Hoe stond Gallio daar tegenover? "En Gallio trok zich geen van deze dingen aan." (vers 17). Hoewel er nu alle reden geweest zou zijn om in te grijpen, bleef Gallio als een echte stoïcijn het woedend gepeupel gadeslaan, zonder ook maar één vinger uit te steken. In dit alles zien we de altoos wijze raad des Heeren, want door dit alles werd nu de aandacht van Paulus afgewend en daardoor kon deze ongestoord voortgaan met de prediking van het Evangelie. Zo werd Paulus door de Heere bewaard. De Heere maakt het woord waar, waardoor Hij hem tevoren bemoedigd had. Wat ligt daar een boodschap in voor de strijdende kerk. Heeft de Heere ooit in uw leven gesproken? Weet dan, dat Hij Zijn Woord waarmaakt. Hoe bestreden ook, hoe onmogelijk ook, maar de Heere maakt Zijn Woord waar. Hij zal nooit herroepen hetgeen Hij eenmaal heeft gesproken. Paulus is niet beschaamd uitgekomen met het Woord des Heeren. Als Gods kind dan alles verliest, geen grond meer overhoudt, heilzaam leert wanhopen aan zichzelf, dan blijft het Woord Gods onwankelbaar vast. De dichter riep het uit: Op Uw Woord heb ik gehoopt. Dat is een hoop die nooit beschaamd.

Geen interesse

Gallio trok zich geen van deze dingen aan. De man had geen interesse in de zaken van de godsdienst, geen interesse in de naam van Jezus. De Joden moesten het zelf maar uitzoeken, hij bemoeide zich er niet mee. Hoeveel kerkmensen lijken op Gallio? Geen belangstelling voor Gods Woord. Ze laten al die bekende klanken 's zondags maar over zich heen gaan, zonder dat ze er koud of warm van worden. Evenals Gallio trekken ze zich geen van deze dingen aan. Nooit we-

gen de dingen van de eeuwigheid. Bekering, wedergeboorte, dood en eeuwigheid, Gods rechterstoel? Ze trekken zich geen van deze dingen aan. Ze zitten in de kerk hun tijd uit. Wel druk met de dingen van het tijdelijk leven, maar de dingen van de eeuwigheid? Geen interesse. Ontzettend als het zo met ons is! Er zijn helaas zoveel van deze Gallio's. Moet dat dan zo verder? Komt het dan nooit eens op u aan, dat u een ongeredde ziel hebt, dat u geen Borg hebt voor uw schuld? Laat het toch tot u doordringen voor het te laat is. Want anders komt er een moment, waarop de grens van Gods geduld is bereikt. Toen die grens bereikt was, riep Paulus het uit in de synagoge van Korinthe: "Uw bloed zij op uw hoofd". Dan zal uw eeuwige veroordeling zo rechtvaardig zijn.

Wil toch niet stug, gelijk een paard,
weerstreven,
Of als een muil, door domheid
voortgedreven;
Gebit en toom, door 's mensenhand
bestierd,
Beteug'len 't woest en redeloos
gediert;
Laat zulk een dwang voor u niet nodig
wezen;
Wie God verlaat, heeft smart op smart
te vrezen;
Maar wie op Hem vertrouwt, op Hem
alleen,
Ziet zich omringd met Zijn
weldadigheên.

(Wordt vervolgd)

Zeist, ds. J.J. van Eckeveld.

De kerk en het huwelijk

Hoe nu verder?

De vraag wordt meermalen gesteld: hoe nu verder als straks het burgerlijk huwelijk wordt opengesteld voor personen van hetzelfde geslacht? Is dat huwelijk nog wel een huwelijk dat voldoet aan de bijbelse normen? Kunnen de kerken de overheid nog wel blijven volgen als het wetsvoorstel kracht van wet heeft gekregen? Van verschillende kanten gaan er stemmen op dat christenen in de toekomst alleen nog voor een kerkelijke huwelijkssluiting moeten kiezen.

Eerste Kamer

Het lijkt er op dit moment op dat de behandeling in de Eerste Kamer niet op een zodanig tijdstip zal plaatsvinden dat de wet al per 1 januari 2001 van kracht zal worden. Als de bespreking in de Eerste Kamer plaatsvindt in december of in januari aanstaande zal de inwerkingtreding van de wet nog wel even op zich laten wachten. Voorstanders van de wet zullen nog even moeten wachten met het vieren van 'het feest van de emancipatie', zoals mevrouw Halsema van GroenLinks de aanvaarding van het wetsvoorstel door de Tweede Kamer noemde. Vanuit de gezamenlijke kerken worden er pogingen ondernomen om de leden van de Eerste Kamer te overtuigen van het vreselijke en aangrijpende van het aanvaarden van dit wetsvoorstel. In een laatste appèl zullen de gezamenlijke kerken van gereformeerde huize de leden van de Eerste Kamer opwekken hun steun niet aan dit wetsvoorstel te geven. In dat appèl zullen de principiële, juridische en praktische bezwaren nog eens worden samenge-

vat. Nieuwe juridische argumenten kunnen nauwelijks nog worden bedacht, gelet op de indringende betogen van de kleine christelijke partijen bij de behandeling in de Tweede Kamer. We hopen en bidden dat ook de lezers van *De Saambinder* deze zaak zullen blijven volgen en dat het gebed aan Gods genadetroon niet zal verslappen. Geloven we nog dat de Heere wonderen kan doen? Laten we niet denken: het wetsvoorstel zal toch wel worden aangenomen, dus waar zou ik me nog druk over maken. En: het is ver buiten mijn deur; we kunnen toch gewoon blijven trouwen, zoals we gewoon waren te doen? Dat te denken zou getuigen van miskenning van de ernst van de zaak. Want het 'homohuwelijk' staat niet op zichzelf! Het maakt deel uit van een pakket van wetten, besluiten en beleidsveranderingen, die allemaal op hetzelfde doel gericht zijn. De invoering van het 'homohuwelijk' maakt alleen nog eens duidelijk dat de heersende ideologie van de Nederlandse samenleving (feitelijk geleid door een handjevol kamerleden van

D66) een volstrekt heidense is, die als doel lijkt te hebben alles waar het christendom zich sterk voor maakt, actief te bestrijden. Daarom blijft geboden: waakt en bidt!

Kerkelijk huwelijk?

Ik wees er reeds op dat er steeds meer stemmen opgaan die er voor pleiten dat de christenen straks alleen nog voor een kerkelijke huwelijksluiting kiezen. De Nijmeegse hoogleraar personen- en familierecht prof. dr. A. Nuytinck zegt: 'Met de komst van het homohuwelijk is de waarde van het burgerlijk huwelijk gedaald. Voor christenen is het dan veel rigouzeuzer, en consequenter, alleen nog te kiezen voor een kerkelijk huwelijk.' Hij wijst er ook op dat het wettelijk nog niet mogelijk is alleen in de kerk te trouwen. Voorgangers zijn zelfs strafbaar wanneer ze een huwelijk bevestigen vóórdat het burgerlijk huwelijk gesloten is. Maar dat verbod zal op termijn ook wel worden afgeschaft, verwacht hij. Met een beroep op de vrijheid van godsdienst pleiten anderen er eveneens voor de op dat verbod betrekking hebbende artikelen uit het Burgerlijk Wetboek en uit het Wetboek van Strafrecht te schrappen (voor hen die het willen naslaan: resp. art. 68 van het BW en art. 449 van het Wetboek van Strafrecht).

Hoe moeten wij daarmee nu omgaan? Ik ga in dit artikel niet een voorstel uitwerken. Wat ik wil doen, is de lezers van *De Saambinder* in kennis stellen van een aantal aspecten die aan deze zaak verbonden zijn en van de werkzaamheden die binnen de kring van onze gemeenten en daarbuiten gaande zijn om op de gerezen vragen een antwoord te kunnen geven.

De waarde van het huwelijk

Stel: een ambtenaar van de burgerlijke stand heeft zojuist een huwelijk gesloten tussen een man en een vrouw. Hij heeft daarbij een toespraak gehouden over de verplichtingen van de echtelieden. Wellicht ook nog wat mooie woorden gezegd over de waarde van het huwelijk. Het bruidspaar stapt het stadhuis uit en een ander stel neemt de plaats in de trouwzaal in. Twee mannen, zij willen ook 'trouwen', of twee vrouwen, die hun samenleven geregistreerd willen hebben als een 'huwelijk' en niet als een geregistreerd partnerschap, waarvoor ze ook kunnen kiezen. De ambtenaar van de burgerlijke stand (dezelfde of misschien

ook een andere als hij of zij gewetensbezwaren heeft tegen het meewerken aan deze 'huwelijken' en als die bezwaren gehonoreerd worden) zal tegen het zojuist binnengetreden stel van twee mannen of twee vrouwen dezelfde of enigszins aangepaste mooie woorden spreken over de wederzijdse verplichtingen en over de waarde van het huwelijk. Het eerstgenoemde paar zal zich dan wellicht de vraag stellen: wat betekent dit burgerlijk huwelijk eigenlijk nog? Die vraag zal in versterkte mate op het bruidspaar afkomen als ze daarna naar de kerk gaan en daar horen hoe de Heere het huwelijk heeft ingesteld als een verbond tussen één man en één vrouw voor het leven. Duidelijk zal zijn dat het huwelijk op het stadhuis niet meer het huwelijk is zoals God het heeft ingesteld.

Wat moet de predikant nog voor waarde toekennen aan het trouwboekje dat het bruidspaar meebrengt? Alleen om (nu nog) gevrijwaard te blijven van strafvervolgning, mocht het bruidspaar de gang naar het stadhuis hebben overgeslagen? Deze vragen moeten niet worden onderschat. Tot nog toe heeft de kerk de overheid in dit opzicht altijd gevolgd. Zelfs als een huwelijk gesloten werd dat door de kerk niet kon worden bevestigd – omdat er bijvoorbeeld sprake was van een niet-bijbelse echtscheiding bij één van de partners – heeft de kerk zo'n huwelijk toch wel erkend. Met aanvaarding van dit wetsvoorstel is dat geen vanzelfsprekende zaak meer. Integendeel, want de kerk zal een 'huwelijk' tussen twee mannen of tussen twee vrouwen niet mógen en kunnen erkennen.

Commissie huwelijk

Door de Generale Synode van de Gereformeerde Gemeenten is in 1998 aan het Deputaatschap bij de Hoge Overheid opgedragen over deze en andere vragen advies uit te brengen. Het deputaatschap heeft daarvoor een commissie ingesteld. Die commissie heeft tot taak advies uit te brengen over de volgende vragen:

- 1. In hoeverre kan de kerk de burgerlijke overheid nog blijven volgen op het punt van het sluiten van het huwelijk, gelet op reeds plaatsgevonden en voorgenomen wetgeving?*
- 2. Hoe moet de kerk omgaan met het hanteren van de sleutelen van het Koninkrijk der hemelen bij buitenhuwelijkse samenlevingsvormen? Hierbij*

zal de vraag aan de orde moeten komen wanneer kerkelijke tuchttoefening geboden is en welke voorwaarden moeten worden gesteld om tot een kerkelijke huwelijksbevestiging te besluiten.

De commissie heeft nog geen rapport uitgebracht. Wel is reeds veel onderzoek verricht. Ook naar de geschiedenis in ons land op dit punt en naar de praktijk in andere landen.

Er lijken zich voor wat betreft de relatie van de kerk ten opzichte van de overheid met betrekking tot het huwelijk een tweetal mogelijkheden aan te dienen. In de eerste plaats zou de kerk kunnen zoeken naar een mogelijkheid haar eigen weg te gaan bij het sluiten en registreren van huwelijken. Men kan dan bijvoorbeeld denken aan de praktijk in sommige staten van de Verenigde Staten waar de predikant die een huwelijk bevestigt, tegelijkertijd ook ambtenaar van de burgerlijke stand is en dus ook het huwelijk sluit. Zo'n huwelijk krijgt dan dezelfde rechtsgevolgen als het voor de overheid gesloten huwelijk. De andere mogelijkheid is dat de kerk zich neerlegt bij de feitelijke ontwikkelingen, dus een door de burgerlijke overheid gesloten huwelijk erkent onder voorbehoud dat dit alleen geldt voor die huwelijken die voldoen aan de criteria die aan elk huwelijk op grond van de Bijbel moeten worden gesteld. Aan beide mogelijkheden zitten veel haken en ogen. De commissie probeert de gevolgen van de beide mogelijkheden in zicht te krijgen.

Interkerkelijk overleg

Al spoedig bij de beraadslagingen kwam de commissie tot de overtuiging dat het van groot belang is, te weten wat andere kerken en dan met name de kerken die tot de gereformeerde gezindte kunnen worden gerekend, denken over het huwelijk. Veronderstel dat de Gereformeerde Gemeenten tot het standpunt komen dat er geen andere weg voor de kerken overblijft dan het exclusief kerkelijk huwelijk, hoe zou dat dan gerealiseerd moeten worden? Daarvoor zou in ieder geval een wetswijziging nodig zijn. Een verzoek aan de wetgever tot een dergelijke wetswijziging zal meer realiteitsgehalte krijgen als ook andere kerken zich daarbij aansluiten. Bovendien is het van groot belang dat ook ten aanzien van het tweede deel van de opdracht van de commissie er binnen de kerken zo veel mogelijk gelijk-

luidend wordt gedacht en gehandeld. Dit was voor de commissie reden om met instemming van het Deputaat-schap bij de Hoge Overheid een interkerkelijk overleg te starten. Daaraan nemen deel: de Gereformeerde Bond in de Nederlandse Hervormde Kerk, de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt), de Gereformeerde Gemeenten in Nederland, de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland en de Gereformeerde Gemeenten. Het interkerkelijk overleg op dit punt is inmiddels tweemaal bijeen geweest. Uit dit overleg is gebleken dat alle genoemde kerken met dezelfde vragen worstelen, die om een bijbels door-dacht standpunt vragen. Het is naar de overheid toe van grote betekenis dat de kerken die behoren tot de gerefor-

meerde gezindte in dit opzicht een gemeenschappelijk standpunt innemen. Ook naar de (doop)leden van de kerken is het van belang dat de kerken op één lijn zitten als het gaat om de betekenis en de waarde van het huwelijk in bijbels opzicht. Het is al triest genoeg dat de Staatssecretaris van Justitie er bij de parlementaire behandeling in de Tweede Kamer op kon wijzen dat er kerken zijn waar homorelaties worden ingezegend!

De materie is niet gemakkelijk. De Heere schenke allen die daarbij betrokken zijn licht en wijsheid. Ik mag deze zaak ook wel bij de voortduur in uw gebed aanbevelen.

Hendrik Ido Ambacht,
ds. W. Silfhout.

zonder voorgaand overleg voor hun persoonlijk geweten tot een standpuntbepaling komen. Dat is uit oogpunt van objectiviteit ook heel goed. In een appelzaak is het zelfs goed dat de afgevaardigden van de classis van waaruit de appelzaak wordt ingediend niet mee stemmen.

Een bredere kerkelijke vergadering is niet slechts de verzameling of optelsom van de meningen van de tot haar gebied behorende lagere kerkelijke vergaderingen (kerkenraden, of classes). Nee, een bredere kerkelijke vergadering is een zelfstandige vergadering, waarin een zelfstandige beraadslaging plaats vindt en waardoor zelfstandig een beslissing genomen wordt. De afgevaardigden hebben daarin naar hun geweten voor Gods aangezicht te handelen. Uiteraard volgens Gods Woord, de belijdenis en de orde der kerk.

In Orde

Heeft een afgevaardigde naar een kerkelijke of andere vergadering een blanco mandaat of moet hij stemmen overeenkomstig de mening van de meerderheid van zijn kerkenraad?

Een ambtsdrager die naar een vergadering van een classis of een synode wordt afgevaardigd, is gebonden aan het Woord Gods, aan de belijdenis der kerk en aan de orde van de kerk. Is hij ook gebonden aan de mening van het college van waaruit hij afgevaardigd is?

Afgevaardigden naar een kerkelijke vergadering zullen tevoren de stukken grondig bestuderen. Op een kerkenraad zal meestal een bespreking plaatsvinden van de agenda van de aanstaande classis. Vaak zal er over de punten die aan de orde komen een zekere gedachtewisseling plaats vinden. Gewoonlijk zal de afgevaardigde in de geest van de bespreking op zijn kerkenraad in de vergadering van de classis spreken en handelen. Dat is een goede zaak en in middelmatige zaken zal hij daarbij zelfs eventueel zijn eigen iets afwijkende mening ondergeschikt maken aan die van de meerderheid van zijn kerkenraad.

Overigens is het niet zo dat de kerkenraad steeds bij elk punt een standpunt inneemt en dat dwingend meegeeft aan de afgevaardigden. Dat kan ook moeilijk. Want wanneer in een kerke-

lijke vergadering over een bepaald punt een beslissing genomen moet worden en daartoe gestemd moet worden dan zal aan deze stemming een beraadslaging vooraf (moeten) gaan. Een afgevaardigde behoort goed naar de beraadslaging te luisteren en behoort, voor zover dat nuttig is, daaraan ook deel te nemen door vragen te stellen dan wel zelf overwegingen of zaken naar voren te brengen. Dan kan het gebeuren dat er ter vergadering feiten of argumenten naar voren komen die hijzelf tevoren niet wist, die ook op zijn kerkenraad niet naar voren gekomen zijn. Mogelijk zelfs van zulk een gewicht dat hij op dat moment een standpunt gaat innemen dat anders is dan hij van tevoren bij de bestudering van de stukken en ook na de bespreking in de kerkenraad van plan was in te nemen.

Trouwens er kunnen zich situaties voordoen waarbij er over een geagendeerd punt tevoren geen beraadslaging mogelijk geweest is. Stel op een particuliere synode brengt classis A een punt in. Dit punt is dan wel op classis A besproken, maar uiteraard niet op de classes B en C. De afgevaardigden vanuit de classes B en C moeten dus

In de vraag wordt ook gesproken over een afvaardiging naar een andere vergadering. We zullen dan wel moeten denken aan een bestuur, al of niet interkerkelijk, of een raad van toezicht. Het eerste punt dat dan onder ogen gezien moet worden, is hoe de bestuurs-samenstelling statutair geregeld is. Is het bestuur eigenlijk samengesteld uit een aantal kerkenraden of hebben in het bestuur mensen zitting die deel uitmaken van een aantal kerkenraden. In het eerste geval zullen de afgevaardigden van de kerkenraden de standpunten van hun kerkenraden moeten verwoorden en innemen. In het tweede geval ligt dat anders, al zal ook dan goede communicatie met de eigen kerkenraad nodig zijn. Een bestuursconstructie waarbij het bestuur eigenlijk bestaat uit een aantal kerkenraden is in de praktijk onwerkbaar. Want dan zou voor ieder enigermate belangrijk besluit eerst door elke kerkenraad een kerkenraadsvergadering met besluitvorming plaats moeten vinden. En hoe dan aangebrachte nuanceringen weer op één lijn te krijgen? Enz. In bepaalde gevallen is zo'n formule voor een raad van toezicht mogelijk wel te hanteren. Bijvoorbeeld wanneer zulk een orgaan beslissen moet over eventueel wijzigingen van enkele heel wezenlijke artikelen van de statuten.

Overigens is bij vertegenwoordiging vanuit de kerk (in het algemeen) of vanuit de kerkenraad (heel concreet) naar een ander orgaan alles gelegen

aan goede communicatie. Wanneer vertegenwoordigers open zijn, goed terug koppelen, over bepaalde gevoelige punten tijdig overleggen, dan is er veel te delegeren. Dan kunnen we met elkaar mee dragen en ook aan elkaar overlaten. Dan is er vertrouwen te geven en is er vanuit vertrouwen te werken.

Afgevaardigde te zijn betekent verantwoordelijkheid en vertrouwen ontvan-

gen. En ook in verantwoordelijkheid en naar dat ontvangen vertrouwen handelen. Niet dat we dan mensen naar de ogen omzien, maar wel dat we tot verantwoording altijd bereid zijn. Zeker tegenover degenen die ons afvaardigen. En bovenal tegenover de Alziende Die ons het vertrouwen deed verkrijgen.

Dordrecht,

ds. P. Mulder.

De Gereformeerde Gemeenten vroeger

(2)

Na de Eerste Wereldoorlog kwam er veel meer oog voor de opdracht van een christen in de samenleving. Er was sprake van een zekere toewending tot cultuur en maatschappij, zij het met een duidelijke distantie van bepaalde cultuuruitingen en een even duidelijk accent op het vreemdelingschap in deze wereld. Bij deze wending waren een viertal factoren van belang: schoolstichting, studie van jongeren, politieke bewustwording en de migratie van het platteland naar de grote steden.

De doorbreking van het isolement

Stichting van scholen

De jonge predikant van Yerseke, ds. G.H. Kersten, doorzag de mogelijkheden van de nieuwe Lager Onderwijswet van 1920 voor zijn kring en benutte die optimaal. Hij begon met de predikanten A. Verhagen (1887-1959), R. Kok (1890-1982) en M. Hofman (1873-1945) de oprichting van eigen scholen te bevorderen. Hij maakte daarvoor gebruik van 'De Saambinder', het in 1919 opgerichte correspondentieblad voor de Gereformeerde Gemeenten. Daarin corrigeerde hij nadrukkelijk de motieven van de voorstanders van de openbare school. Zij maakten zich schuldig aan het bouwen van 'een Chinese muur om de kerk'. Kersten signaleerde een doperse trek. Vanuit een bepaalde wereldmijding brachten zij een onaanvaardbare scheiding aan tussen kerk, school en samenleving. Hun devies was: "Terugtrekken uit de wereld, geen bemoeien met de politiek, geen Christelijke School. We raken zo maar verder uit de koers, wordt er gezegd...". Anderen prefereerden de openbare school vanuit een negatieve motivatie: "Beter geen godsdienst, dan een verkeerde godsdienst, wordt er geroepen". Maar dan vergeet men dat op de openbare het zaad van het ongelooft wordt gezaaid. Het gaat ook niet om een openbare school plus wat

godsdienst, maar om onderwijs, dat geheel doorzuurd is van het zuurdeeg van het Woord. Kersten en de zijnen zagen maar één weg: stichting van eigen scholen. Van samenwerking met 'de zielen misleidende Neo-Gereformeerden' kon geen sprake zijn, maar hun kinderen waren wel hartelijk welkom op de scholen van de Gereformeerde Gemeenten: "Wij zullen hen in de oude leer onderwijzen". In 1926 was het aantal scholen gestegen tot veertien. In 1928 constateerde ds. Kersten tevreden: "Deze bal rolt. Van harte hoop ik dat zij in haar vaart niet worde gestuit".

Stimuleren van studie

De Saambinder werd ook benut om op het aambeeld van de noodzaak van studie te hameren. Kinderen moesten zo mogelijk klaar gemaakt worden voor H.B.S. en gymnasium. Tegen mevrouw M. Koppejan-Wisse te Meliskerke, de moeder van de neerlandicus J. Koppejan, zei ds. Kersten, vol verbazing toen zij aangaf dat haar be-gaafde jongen op de boerderij aan de slag moest: "Maar Ma, je kunt zo'n jongen toch niet zijn hele leven aan de uier van een koe laten trekken. Stuur hem naar Middelburg om te studeren". En zo gebeurde het. Er moesten meer onderwijzers en onderwijzeressen komen. De leerkrachten moesten proberen om een M.O. studie aan te pakken. Af en toe stond Kersten een

eigen gymnasium in het centrum van het land voor ogen. Wie hier alleen spreekt over het emancipatieproces van de 'stillen in den lande', zegt te weinig. Er was een achterstandssituatie, maar in het denken van ds. Kersten stond het allesoverheersende belang van Gods kerk centraal. Het was zijn hartenwens, dat deze kring jonge mannen zou leveren met een goede vorming, die door de Heere konden worden geroepen tot het ambt van predikant. "De kerk in ons vaderland heeft grote behoefte aan wetenschappelijk gevormde mensen, die de oude beproefde waarheid brengen". Dat zei hij in maart 1932, toen de Theologische School als regel alleen studenten telde, die de lagere school als vooropleiding hadden ontvangen. Het ideaal van de uitbouw van het kerkelijke leven tot het niveau, dat in de zeventiende eeuw gangbaar was geweest, bleef hem voor ogen staan.

Omstreeks 1930 gingen de eerste jongeren de universitaire wereld binnen. Het ging om J.C. Hage uit Rotterdam en de gebroeders Zandijk uit Waarde, die medicijnen studeerden. J. de Heer uit Nieuw-Beijerland, B. Tuinier uit Oudemirdum e.a. volgden. In 1945 en 1946 waren er onder de studenten van de Theologische School ook broeders met een universitaire achtergrond: K. de Gier en J.W. Kersten.

Politieke bewustwording

Inmiddels had zich ook een politiek bewustwordingsproces voltrokken, dat samenhang met de invoering van het algemeen kiesrecht in 1918. Samen met ds. J.R. van Oordt (1859-1942) wist ds. Kersten de gemeenten te betrekken bij een nieuwe politieke partij: de S.G.P. Zeeland was de bakermat. Onder de landbouwers in deze provincie kwamen nog al wat mensen voor, die ook in de oude situatie stemrecht hadden en met het liberalisme sympathiseerden. Dat was voor Kersten even onaanvaardbaar als een doperse mijding of een contrarevolutionaire veroordeling van de politiek. "Gedrongen door den toestand van het volk, dat ik vooral in Zuid-Beveland ontmoette, en dat ik grijpen moest, daartoe innerlijk geroepen, uit de omarming van het liberalisme, uit zovele liberale opvattingen, dat in kerk en school en politiek bij dat volk waren doorgedrongen, bestond voor mij geen andere weg, dan te komen tot eigen formatie". Op 26 juli 1922 werd ds. Kersten zelf het eerste kamerlid van de nieuwe

partij, die teruggreep op het theocratische denken van Reformatie en Nader Reformatie. Opvallend veel leden van de Gereformeerde Gemeenten namen in het kader van deze ontwikkeling hun plaats in als raadslid of statenlid. Het maatschappelijke en sociale isolement werd doorbroken. Een nieuw inzicht in de betekenis van Schrift en belijdenis voor het gehele leven was geboren.

De trek naar de steden

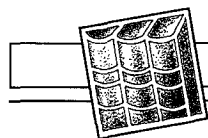
De ontwikkeling op het terrein van onderwijs, studie en politiek liep min of meer parallel met een nieuwe migratiegolf van het platteland van Zeeland en Zuid-Holland naar grote steden als Rotterdam en Den Haag. De armoede onder de boerenarbeiders, de kleine pachters en keuterboeren was aan het begin van deze eeuw bijzonder groot. Door de invloed van het li-

beralisme en de vrijzinnigheid ontbrak bij veel werkgevers de bereidheid om de sociale kloof te overbruggen. De sterke toename van de industrialisering in de stedelijke gebieden en de grote uitbreiding van de Rotterdamse havens zorgden zowel direct vóór als het eerste tiental jaren na de Eerste Wereldoorlog voor een sterke welvaartsstijging in deze gebieden, die duizenden aantrok. De opbloei van de Gereformeerde Gemeenten van Rotterdam-C., Rotterdam-Zuid en 's-Gravenhage hing hiermee ten nauwste samen. Rotterdam-C. was in 1930 met 3100 leden en doopleden de grootste gemeente van het kerkverband.

De schrijnende armoede in gezinnen van de Gereformeerde Gemeenten op het eiland Tholen werd in 1950 in romanvorm beschreven door Mevahir in zijn boek *Zo God het huis niet bouwt*. Mevahir was een pseudoniem,

gevormd door de eerste letters van: Meester van Hout, Rijssen. J.W. van Hout (1892-1960), was een vooraanstaande onderwijzer, die in de jaren twintig deel uitmaakte van de Staten van Zuid-Holland voor de S.G.P. en later hoofd der school werd te Rijssen. Hij tekende in zijn roman hoe de familie Geuzenkamp van Tholen naar Rotterdam trok om daar een waterstokerij te beginnen en de geestelijke gevaren, die de grote stad met zich meebracht. Vele anderen vonden daar als havenarbeider of gemeentewerkman een voor die tijd goed bestaan. Daarmede kwam de mogelijkheid van sociale stijging voor de 'stillen in den lande' en hun kinderen binnen handbereik. Het maatschappelijke isolement was doorbroken.

Gorinchem, ds. M. Golverdingen.

BOEKENNIEUWS

BOEKAANKONDIGING

* "Rust in God", woorden van Augustinus. Uitgeverij Den Hertog B.V. Houten. Prijs f 19,95.

* "Teksten toegelicht", suggesties voor de opening van een vergadering of voor persoonlijk gebruik. Geschreven door dr. W.H. Velema. Uitgeverij Groen te Heerenveen. De prijs is f 24,95.

* "Kinderen, hoort naar mij". Teksten uit het Oude Testament voor kinderen. Geschreven door prof.dr. Francois Viljoen. Uitgeverij Groen - Heerenveen. De prijs bedraagt f 22,50.

* "De verhouding van wet en evangelie", naar aanleiding van de brief van de apostel Paulus aan de Galaten. Geschreven door dr. P. de Vries. Het is een uitgave van de stichting Lectori Salutem te Barendrecht. Prijs f 3,50.

* "Academische herdenkingen", een exemplaar van de nieuwste Apeldoornse studie (nr. 39). Uitgegeven door de Theologische universiteit Apeldoorn. De prijs bedraagt f 17,50.

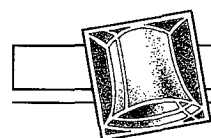
* "Gezegend onder het kruis". Een gedichtenbundel van mevrouw M.A. Groeneweg-de Reuver. Uitgeverij Frits Hardeman - Ede. De prijs is f 13,95.

* "Christus' nederdaling ter helle". De auteur van dit boekje, dr. M.J. Arntzen, houdt hierin een krachtig pleidooi voor de opvatting van Calvijn en vele anderen. Uitgegeven bij Buijten & Schipperheijn - Amsterdam. Prijs f 3,50.

* "Verloren en gevonden", een verklaring

van de gelijkenissen van het verloren schaap, de verloren penning en de verloren zoon, geschreven door dr. H.F. Kohlbrugge. Uitgeverij Den Hertog - Houten. De prijs is f 8,25.

* "Een diamant door God geslepen" van Sara Ephraïm Diamant. Krachtadige bekering of overbrenging uit het Jodendom tot het Christendom. Uitgave van Den Hertog - Houten. De prijs bedraagt f 26,50.

KERKNIEUWS

Beroepen:

te Goudswaard: ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam;

te Hoogeveen: ds. A.J. Gunst te Benthuizen;

te Wageningen: ds. G.J.N. Moens te Goes.

Bedankt:

voor Brakel: ds. M. Karens te Werkendam;

voor Drachten en voor Katwijk aan Zee: ds. M. Mondria te Waardenburg;

voor Kampen: ds. J.J. Tanis te Middelburg-Centrum.

* "Opgesloten". Over het leven van de hugenote Marie Durand, geschreven door Lenie Ippel-Breedveld voor de leeftijd van plm. 11 jaar. Uitgegeven bij Den Hertog - Houten. Prijs f 13,90.

* "Ik heb geen huis meer", van A. Vogelaaar-Van Amersfoort. Voor de leeftijd van 10 jaar en ouder. Uitgave van de GBS te Leerdam. De prijs van het boekje is f 13,—.

* "Onmogelijk bij de mensen", van Geesje Vogelaaar-Van Mourik. Voor de leeftijd van 8 jaar en ouder. Uitgave van de GBS te Leerdam. Prijs f 10,50.

WIJZIGINGEN

KERKELIJK JAARBOEK

Gemeente Amsterdam-Noord

De scriba is thans: A. Janse, Davisstraat 21/I, 1057 TG Amsterdam, tel. 020 - 6854512. e-mail: ajanse@rdnet.nl (blz. 116).

Gemeente Breda

De scriba is thans: G. Bos, Wilderen 353, 4817 VE Breda, tel. 076 - 5811497 (blz. 187).

DOVENDIENST

TE MOERKAPELLE

Ds. J.W. Karels hoopt op 25 november D.V. voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slecht-horenden. De dienst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, Kerk-

straat 12 en vangt aan om 15.00 uur. Ho-
renden zijn eveneens hartelijk welkom.

ZENDINGSDIENST IN DOORNSPIJK

De Geref. Gemeente van Nunspeet belegt
op D.V. donderdag 30 november a.s. een
zendingsdienst in de Ned. Herv. Kerk van
Doornspijk. Hierin hoopt ds. A. Schreuder
van Beekbergen voor te gaan. Aanvang
19.30 uur.

VERSLAG van de vergadering van de classis Goes der Gereformeerde Ge- meenten gehouden op 11 september 2000 in de Sionkerk te Goes

De predikant van de roepende kerk 's-
Gravenpolder ds. J. Schipper opent de
vergadering met het laten zingen van Ps.
85 : 3; hij leest Ezechiël 3 : 16-21 en gaat
voor in gebed.

Eerst worden enkele gebeurtenissen ge-
memoreerd. Ouderling G. van den Ende
uit Wemeldinge heeft vanwege zijn leef-
tijd zijn ambt neergelegd en is in Borssele
gaan wonen. Vele jaren heeft hij de ge-
meente van Wemeldinge gediend. De
Heere zij hem in de avond van zijn leven
nabij. (Dit feit had de vorige vergadering
reeds gememoreerd moeten worden).

In 's-Gravenpolder is ouderling P. Hoog-
esteger overleden. Vanaf 1980 heeft hij de
gemeente gediend, eerst twee jaar als dia-
ken en daarna als ouderling. Verder is ook
overleden oud-diaken M. Koeman, die
van 1962 tot 1984 de gemeente van
Waarde heeft gediend. Deze sterfgevallen
zeggen ons: "Heden ik, morgen gij!" Het
ambt maakt ons niet zalig. De Heere
sterke en trooste de nagelaten betrekkin-
gen.

Ouderling L. Niewenhuijse uit Kapelle
mocht herdenken 25 jaar in het ambt te
dienen en de heer L.A. Niewenhuijse was
25 jaar organist in dezelfde gemeente. De
Heere voege er nog jaren aan toe in Zijn
gunst en genade.

Ds. Chr. van der Poel uit Yerseke mocht
herdenken dat hij 35 jaar geleden in het
ambt werd bevestigd. Ter gelegenheid van
dit feit, en mede ook vanwege zijn vele
verdiensten voor ons kerkelijk leven, werd
hij benoemd tot Ridder in de Orde van
Oranje-Nassau. De tijdelijke preses felici-
teert ds. Van der Poel van harte met dit
feit en zegt hem ook dank voor het vele
werk dat hij in de classis heeft mogen
doen. Jubileren is geen verdienste van de
mens, maar genade van Hem, Die het ook
bevestigd heeft: *Hij, Die u roept, is ge-
trouw, Die het ook doen zal.*

Ouderling G. Hoogerland uit Wolphaarts-
dijk ligt reeds twee maanden in het zie-
kenhuis; hij is erg zwak. De Heere ge-
denke hem naar ziel en lichaam.

Vervolgens spreekt de tijdelijke preses een
openingswoord n.a.v. Ezechiël 3 : 17:
*Mensenkind! Ik heb u tot een wachter ge-
steld over het huis Israëls; zo zult gij het
woord uit Mijn mond horen, en hen van*

Mijnentwege waarschuwen.

Lastbrieven. De lastbrieven worden nage-
zien; de gemeenten zijn wettig vertegen-
woordigd door 4 predikanten, 23 ouder-
lingen en 4 diakenen. Aan de diakenen
wordt keurstem verleend.

Moderamen. Het moderamen wordt als
volgt samengesteld: preses: ds. G.J.N.
Moens; assessoren: ds. H. Hofman en ds.
Chr. van der Poel; scriba: oud. S. Boo-
gaard; quaestor: oud. C. de Muynck.

Notulen. De notulen van de vergadering
van 10 januari 2000 worden ongewijzigd
vastgesteld en onder dank aan de scriba
getekend.

Ingekomen stukken. Een verzoek van de
Raad van Bestuur van de Oosterschelde-
ziekenhuizen, d.d. 31 januari 2000 om ou-
derling W. de Ruiter uit Goes voor een
tweede periode te benoemen in de Raad
voor Maatschappelijke Rekening en Ver-
antwoording; de classis gaat hiermee ak-
koord.

Rapporten. 1. Het rapport van de Com-
missie aangepaste catechisatie geeft geen
aanleiding tot vragen. De preses wenst de
broeders die de catechisatielessen geven
de wijsheid en genade toe om dit te mo-
gen doen, en hij wekt alle aanwezigen op
om gehoor te geven aan de oproep en om
van belangstelling blijk te geven door
middel van het bijwonen van een les.

2. Van de commissie voor het archief is
een verslag aanwezig. De commissie heeft
alle gemeenten aangeschreven met het
verzoek om na te gaan of er notulen(boe-
ken) en/of ander belangrijk archiefmateriaal
aanwezig was. Dit heeft tot resultaat
gehad dat de notulen nu bijna compleet
zijn, alleen de notulen tussen de vergade-
ringen van 2 januari 1935 en 14 oktober
1936 ontbreken nog. Op voorstel van de
commissie besluit de classis om de ge-
meente Goes aan te wijzen als archiefbe-
warende gemeente.

*Voordracht benoeming bestuursleden
Stichting Zorg.* De Stichting Zorg ver-
zoekt de classis om de heer J.W. Hartman
uit Goes bij de Particuliere Synode voor te
dragen voor een nieuwe zittingsperiode.
Verder verzoekt de Stichting om als leden
van de Raad van Toezicht in plaats van de
heren J. Fierloos uit Kamperland en C.M.
Goud uit Waarde bij de Particuliere Sy-
node voor een benoeming voor te dragen
de heer J. Jansen uit Kruijningen en de
heer J. Visser uit Waarde. De classis gaat
hiermee akkoord.

Gemeente Wemeldinge. Van de gemeente
Wemeldinge is het verzoek binnen geko-
men om een afdeling te mogen worden
van een naburige gemeente. De reden van
dit verzoek is het feit dat de kerkenraad
slechts uit één diaken bestaat. In het ver-
vullen van de ambten is jammer genoeg,
menschelijk gesproken, op dit moment niet
te voorzien. Een commissie heeft de situa-
tie van deze kleine gemeente besproken.
Het verzoek is dat de classis toestemming
geeft om een afdeling te worden en een

commissie benoemt om de voorwaarden
en de mogelijkheden te onderzoeken, de
ledenvergadering in te lichten en te raad-
plegen en tenslotte ook een voorstel doet
van welke gemeente Wemeldinge een af-
deling kan worden. Gelet op de huidige si-
tuatie kan het meest gedacht worden aan
Kapelle-Biezeling. De classis besluit om
aan dit verzoek gehoor te geven en ver-
zoekt de reeds bestaande commissie op de
volgende vergadering met een concreet
voorstel te komen.

Datum afspreken preekbeurten. Van een
kerkenraad is een punt ter behandeling
ontvangen dat betrekking heeft op de ge-
woonte dat een groot aantal scriba's van
vacante gemeenten de predikanten op 1
september opbellen voor een preekbeurt.
Sommige scriba's beginnen al op een on-
gehoord vroeg tijdstip te bellen. Deze si-
tuatie is zowel voor scriba's als predikanten
weinig bevredigend. Het voorstel is om
dit punt door te sturen naar de Particuliere
Synode met het doel om tot een duidelijke
en werkbaar richtlijn te komen voor het
geheel van onze gemeenten.

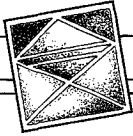
De preses zegt dat de "1 september-rege-
ling" niet teruggaat op een besluit van een
meerdere vergadering; het is een afspraak
die een keer op een predikantenconferen-
tie gemaakt is en waarvan melding is ge-
maakt in De Saambinder. Er ligt aan deze
regeling dus geen kerkelijk besluit ten
grondslag zodat van een wijziging op een
meerdere vergadering geen sprake kan
zijn. Wel is het van belang dat er bij het
maken van afspraken wederzijds begrip
en respect is en dat de predikanten de
beurten redelijk verdelen. Het is voor
geen enkele scriba verboden om op een
andere datum te bellen. Het is zinvol dat
er op de predikantenconferentie nog eens
over gesproken wordt in hoeverre deze re-
geling nog zin heeft, en of ze eventueel
door een betere vervangen kan worden.
De classispredikanten zullen dit punt op
een volgende predikantenconferentie aan-
snijden.

ICT-bijeenkomst. De door de Generale
Synode ingestelde commissie voor bezin-
ning op internet en communicatietechno-
logie stelt voor in onze classis een voor-
lichtingsbijeenkomst te beleggen voor
ambtsdragers. De classis gaat met dit
voorstel akkoord. De scriba zal contact
opnemen met de secretaris van de com-
missie om een datum vast te stellen. De
bijeenkomst zal gehouden worden in de
Sionkerk te Goes.

Roepende kerk. Als roepende kerk wordt
de gemeente Hoedekenskerke aangewe-
zen om op D.V. maandag 15 januari 2001
de classis samen te roepen.

Sluiting. De preses spreekt een kort slot-
woord. Op zijn verzoek eindigt ouderling
K.W. van Luik uit 's-Gravenpolder met
het laten zingen van Ps. 25 : 3 en dankge-
bed, waarna de preses de vergadering
sluit.

S. Boogaard, scriba.

BERICHTEN

WIJZIGING POSTADRES DMZ

In verband met de aanstelling van W. Drooger als algemeen secretaris van DMZ wordt het postadres van DMZ gewijzigd. Vanaf heden wordt u verzocht alle post aan het deputaatschap te sturen naar: Deputaatschap DMZ, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden.

DEPUTAATSCHAP VOOR DE MILITAIRES VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Het deputaatschap heeft het voornemen om tegen de Kerstdagen een attentie te sturen aan de BBT-ers uit de kring van onze gemeenten. Van deze militairen, die voor een bepaalde tijd beroepsmilitair zijn, zou het deputaatschap graag het burger- en militair adres ontvangen.

Ouders, zou u dit per omgaande door willen geven aan het Kerkelijk Bureau, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden, of per tel. 0348 - 489900, fax 0348 - 483599, e-mail: kbgg@cbgg.nl.

Bij voorbaat onze hartelijke dank.

DISTRICTSAVOND 16+ UTRECHT

D.V. 25 november in de kerk van de Geref. Gemeente Amersfoort. Thema van deze avond is "rentmeesterschap". De leiding van de avond heeft ds. W. Visscher. Aanvang 19.30 uur.

PSALMZANGAVOND HARMELEN

Op D.V. 2 december a.s. zal er een psalmzangavond gehouden worden ten bate van het zendingswerk van de ZGG, in de Herv. Kerk te Harmelen. Opening: dhr. C. Janse. Appèlwoord: dhr. J.H. v. Doleweerd. Sluiting: dhr. J. v't Hof.

De avond zal beginnen om 19.45 uur en ongeveer 21.30 uur zijn afgelopen. Er zal een collecte worden gehouden die bestemd is voor het zendingswerk.

INTERNET AVOND DISTRICTEN OOST EN NOORD-OOST

D.V. zaterdag 9 december. Sprekers: de heren J. Baan en A.F. van Toor: *Internet gebruiken?! Pieter Zandt school, Kamperstraatweg 1a, Kampen. Aanvang 19.45 uur. Met forum, bestaande uit jongeren en de sprekers.*

Het is een bezinning op internetgebruik; een onderwerp waar wij kritisch tegenover moeten staan. Binnen één muisklik kan de meest onzedelijke informatie, al dan niet gewild, tot ons komen. Aangezien de komende generatie het meest met internet te maken gaat hebben, en soms al heeft, hebben we als gezamenlijke districten van de JBG, deze bezinning belegd.

0800-0222334

uisterlijn

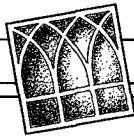
telefonische dienstverlening Gereformeerde Gemeente

Heb je niemand?..?

Voor jongeren en ouderen een horend oor!!!

U kunt ons bellen:

- op maandag-, donderdag- en vrijdagavond van 19.00 - 22.30 uur;
- op dinsdagmorgen van 09.00 - 12.00 uur;
- op woensdag- en zaterdagmiddag van 13.30 - 17.00 uur.

PREDIKBEURTEN

ZONDAG 26 NOVEMBER 2000

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. Neele en 14.30 uur leesdienst; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. de Pater; Aalst 14.30 uur ds. de Pater; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. v/d Heiden; Almelo 10.00 en 18.30 uur ds. Schreuder; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur leesdiensten; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. v/d Net; Arnhem 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur leesdienst; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. Gunst; Berkenwoude 19.00 uur ds. Zippro; Bodegraven 10.00 en 18.30 uur ds. Bac; Boskoop 19.00 uur ds. Baan; Breda 18.30 uur ds. M. Karens; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 uur (H.A.) en 16.30 uur ds. Schot; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Mouw; Delft 10.00 uur (H.A.) en 16.00 uur ds. Clements; Deventer 18.30 uur ds. Kleppe; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. den Boer; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Dordrecht 10.00 uur (H.D.) en 17.00 uur ds. P. Mulder; Eindhoven 10.00 uur (H.A.) en 15.30 uur ds. M. Karens; Elspeet 10.00 en 18.30 uur dhr. Tuinier; Emmeloord 19.00 uur ds. Vreugdenhil; Enschede 16.00 uur ds. Schreuder; Ermelo 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Gouda 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Goudswaard 14.30 uur ds. P. Mulder; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Schipper en 14.00 uur leesdienst; Groningen 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Hardinx-

Uit het evenwicht raken. Dat kan ons allemaal overkomen. Soms is het dan nodig om tijdelijk in een andere omgeving te verblijven. Een plekje te hebben, waar je weer tot jezelf kunt komen.

Stichting OnderDak beschikt te Hendrik Ido Ambacht over een compleet ingericht woonhuis. Dat huis heeft, naast een gezamenlijke keuken en woonkamer, acht ingerichte eenpersoonskamers voor tijdelijke bewoning. Leden en doopleden van onze gemeenten, van 18 jaar en ouder, kunnen op deze voorziening een beroep doen. Vanzelfsprekend is uw privacy gewaarborgd.

Inlichtingen: telefoon 078-684 90 77.

U kunt ook de folder 'Rustpunt' aanvragen.

veld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Hendrik Ido Ambacht 10.00 uur (H.A.) en 16.30 uur ds. Silfhout; Hilversum 10.00 uur ds. Mol en 15.30 uur ds. W. Harinck; Hoofddorp 9.30 uur ds. Paul en 19.00 uur ds. A.B. v/d Heiden; Hoogvliet 19.00 uur ds. Golverdingen; Kampen 9.30 en 15.00 uur dhr. Brugge; Kamperland 10.00 en 17.00 uur ds. F. Harinck; Kapelle-Biezeling 9.30 en 18.00 uur dhr. van Boven en 14.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 17.00 uur ds. Mijnders; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. P. Blok; Krabbendijke 18.30 uur ds. Tanis; Krimpen a/d IJssel 11.00 en 16.00 uur leesdienst (NHK Sionskerk); Leerdam 15.30 uur ds. van Gelder; Leiderdorp 10.00 en 16.30 uur ds. A.B. v/d Heiden; Lelystad 9.30 uur (H.A.) en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Baan; Marknesse 9.30 uur (H.A.) en 14.30 uur ds. van Krimpen; Meeuwen 9.30 uur (H.A.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Middelburg-Centrum 9.30 en 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Mijdrecht 19.00 uur ds. Visscher; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. de Wit; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. Beens; Nunspeet 11.30 uur leesdienst en 19.00 uur dhr. Brugge (Ned. Herv. Kerk Doornspijk); Oostburg 19.00 uur ds. C. Harinck; Oosterend-Texel 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Opheusden 10.00 uur (H.A.) en 18.30 uur ds. J. Karens; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Poederloijen 9.30 en 18.30 uur dhr. Hoogerland; Poortugaal 19.00 uur ds. L. Blok; Puttershoek

10.00 en 16.30 uur ds. Baaijens; Rhenen 19.00 uur ds. Sonneveld; Ridderkerk 10.00 en 17.00 uur ds. van Aalst; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.00 uur ds. Vermeij; Rijssen-Noord 14.30 uur ds. F. Mulder; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. F. Mulder en 14.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 14.00 uur ds. Hofman; Rotterdam-Alexanderpolder 18.00 uur ds. Verweij; Rotterdam-Centrum 10.00 en 15.30 uur ds. Verweij; Rotterdam-Zuid 10.00 en 15.30 uur ds. L. Blok; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.00 uur ds. Golverdingen; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Scheveningen 17.00 uur ds. Paul; Sint Annaland 14.30 uur ds. de Jongste; Soest 9.30 en 15.00 uur ds. Visscher; Sprang Capelle 9.30 en 15.00 uur dhr. Verschuure; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. van Dieren; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. C. Harinck; Terwolde-De Vecht 9.30 uur ds. Kleppe en 14.30 uur ds. Meeuse; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. de Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur (H.D.) en 18.30 uur ds. van Gelder; Uddel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Urk 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Utrecht 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Veen 15.00 uur ds. W.J. Karels; Veenendaal 9.30 en 17.00 uur ds. Sonneveld; Vlaardingingen 19.00 uur ds. Schot; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Werkendam 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 14.00 uur dhr. van Boven; Yerseke 9.30 en 14.00 uur (H.D.) en 18.00 uur ds. Mondria; Zeist 10.00 uur (H.A.) en 18.30 uur ds. van Eckveld; Zoetermeer 10.00 en 16.00 uur ds. Zippro; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Meeuse.

DINSDAG 28 NOVEMBER 2000

Berkenwoude 19.30 uur ds. Verweij; Dirksland 19.30 uur ds. den Boer (bijbellezing); Haarlem 19.30 uur ds. Mondria; Nijkerk 19.30 uur ds. Beens (bijbellezing); Scheveningen 19.30 uur ds. Vermeij; Sprang Capelle 19.30 uur ds. van Dieren; Uddel 19.30 uur ds. Mouw (bijbellezing).

WOENSDAG 29 NOVEMBER 2000 (DANKDAG)

Aagtekerke 9.30 en 14.30 en 19.00 uur ds. Neele; 's-Gravenpolder 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. Schipper; Kamperland 15.00 en 19.00 uur ds. Silfhout; Kapelle-Biezeling 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Kortgene 10.00 uur ds. Silfhout en 19.30 uur ds. F. Harinck en 14.30 uur ds. F. Harinck; Krabbendijke 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. Beens; Kruiningen 9.30 en 14.00 uur ds. W.J. Karels en 18.00 uur dhr. Tuinier; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. J. Karens en 14.30 uur ds. Tanis; Middelburg-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. Tanis en 14.00 uur ds. M. Karens; Middel-

burg-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Nieuwdorp 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. Bac; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. Paul en 19.00 uur ds. Kattenberg; Rilland-Bath 14.30 en 18.30 uur ds. van Eckveld; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Waarde 9.30 en 14.30 en 18.30 uur ds. Hofman; Wemeldinge 10.00 en 15.00 uur ds. B. v/d Heiden; Westkapelle 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. de Jongste; Wolphaartsdijk 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. Mondria; Yerseke 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder.

WOENSDAG 29 NOVEMBER 2000

Axel 15.00 en 19.00 uur dhr. brugge (dankdag); Beekbergen 19.30 uur ds. Schreuder (bijbellezing); Dordrecht 19.45 uur ds. P. Mulder (bijbellezing); Elspeet 19.30 uur ds. Beens; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. W.J. Karels (bijbellezing); Hoofddorp 19.30 uur ds. Baan; Meeuwen 19.30 uur ds. van Aalst; Opheusden 19.30 uur dhr. van Boven (voor de zending); Puttershoek 19.30 uur ds. Gunst; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. Mol; Rijssen-West 14.30 uur ds. v/d Net; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. van Krimpen; Rotterdam-Zuid 19.45 uur dhr. Brugge; Veenendaal 19.30 uur ds. Sonneveld (bijbellezing); Zaandam 19.30 uur dhr. Hoogeland.

DONDERDAG 30 NOVEMBER 2000

Axel 15.00 en 19.00 uur dhr. Brugge (dankdag); Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. Schipper; Genemuiden 19.30 uur ds. Melis (bijbellezing); Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. P. Blok (bijbellezing); Naaldwijk 19.45 uur ds. Beens; Oostburg 10.00 en 15.30 uur (dankdag) ds. van Gelder; Opperdoes 19.30 uur dhr. Verschuure; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. Baan; Poortugaal 19.30 uur ds. de Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. L. Blok.

VRIJDAG 1 DECEMBER 2000

Den Helder 19.30 uur ds. van Dijk.
EVANGELISATIESAMENKOMSTEN
Alkmaar: Evangelist L. Versteeg; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur. Kerkgebouw "t Wuiver 2-a", Oudorp NH, gem. Alkmaar.

Amsterdam: Evangelist G. Baan; "Bij Simon de Looier", Looiersgracht 70; dienst iedere zondag om 10.30 uur.

Emmen: Evangelist C. van Drunen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur. Kerkgebouw Prinsesselaan 6, Emmen.

Leeuwarden: Evangelist G. van de Breevaart; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur in de kerk van de Zevende Dags Adventisten, Eeskwerd 1.

Merksem: Evangelist J. Witte; Prot. Kerk, Oude Barreelei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg: Evangelist H.J. v.d. Boogaart; Offenbachstraat 105-107; diensten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. Bijbelstudie: iedere woensdagavond om 20.00 uur.

ADVERTENTIES

Bibliotheek Ger. Gem. Aalst is op zoek naar gebruikte prekenboeken, levensbeschrijvingen, theologische werken en goede leesboeken. Wij komen ze graag bij u afhalen. Dhr. W. van Horssen, tel. 0418 - 673741; dhr. A. de Joode, tel. 0418 - 671362.

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ **Horsse** *bu*

DORPSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

KLASSIEKE ORGELS

Hoofddealer van **Johannus,
Eminent, Ahlborn,
Sweelinck, enz.**

**Stolk
orgels**

Tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Noord, Kapelstraat 1
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN KLASSIEKE!

begrafenisverzorging

T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingingen,
Rotterdam en omstreken.
Opbaar mogelijkheden in een
door u gewenst uitvaartcentrum
of thuis met koeling.
Geen crematies.
Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingingen
Tel. 010 - 460 05 09
Fax 010 - 435 79 12

GBS

Bijbels in
Statenvertaling

Zakbijbels met zilveren en gouden slot

Een heel bijzonder geschenk voor bijzondere gelegenheden. Aan deze zakbijbels met zilveren sloten is veel zorg besteed. Formaat 8,6 x 12,4 cm. Met Psalmen, Catechismus en Formulieren.

D32z	in zwartleren band	f 365,-
D34z	idem, met duimgrepen	f 397,50
D32az	in antiek-bruine lederen band	f 435,-
D34az	idem, met duimgrepen	f 472,50
	Zakbijbels met gouden slot vanaf	f 872,50

Folder op aanvraag beschikbaar.
Ook verkrijgbaar in de boekhandel.

Gereformeerde Bijbelstichting

Postbus 168, 4140 AD Leerdam, tel.: (0345) 61 01 55

Stuur goede boeken...

SEZ

vragen de cursisten
op Cuba
en in Spanje.

Steun
onze
Najaars-
actie!!!

Voor inlichtingen of donatiepresentatie over Spanje,
Cuba of Latijns-Amerika,
telefoon 0184-611607 of 0548-521998

Spaanse Evangelische Zending

Postbus 273 - 3370 AG Hardinxveld-Giessendam

giro 95200 - bank: 2510.99.245

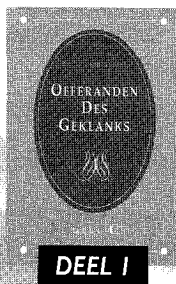
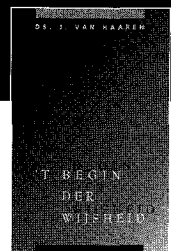
Bestuur SEZ: ds. M.C. Tanis, Werkendam (voorzitter); ds. L. Blok, Ermelo (2e voorzitter); A. Stam, Apeldoorn (secretaris); L.C. Pats, Krimpen a/d IJssel (penningmeester); ds. G. Hendriks, Achterberg; ds. G. Nieuwenhuis, Bodegraven; ds. P.J. Teeuw, Veenendaal; ds. A. van de Weerd, Dordrecht

CANADA BEZOEKERS.

Wij hebben twee bej. woningen te huur in het bej. teh. van de Ger. Gem. te Norwich, Ont. Inl. tel. 001-519-863-2574.

Boeken van Ds. J. van Haaren

Met het verschijnen van het vijfde deel is deze serie compleet. Elk deel omvat tien preken. De eerste twee delen volgen het kerkelijk jaar, terwijl deel 3 preken bevat voor bijzondere gelegenheden. In de laatste twee delen worden vrije stoffen behandeld. Op een aansprekende, indringende wijze wordt de boodschap van vrije soevereine genade gebracht in haar onderscheiden gangen in het leven van Gods volk. De preken van Ds. Van Haaren kenmerken zich door een sterk appellerend karakter. Daar getuigen ook deze preken van.

DEEL 1

**OFFERANDEN
DES GEKLANKS**
Dit deel feeststoffen bevat de volgende teksten: Gen. 21:3-6, Micha 5:1, Luk. 1:43, Luk. 2:1-7, Luk. 2:8-12, Luk. 2:13 en 14, Luk. 2:15-20, 2 Kor. 6:2b, Psalm 146:10, Matth. 2:1 en 2, Geb. 17:2 blz.

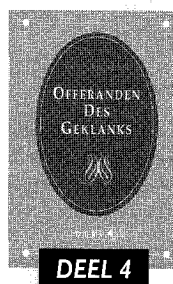
DEEL 2

**OFFERANDEN
DES GEKLANKS**
Dit deel feeststoffen bevat de volgende teksten: Matth. 16:13-17, Luk. 22:61 en 62, Matth. 27:45 en 46, Matth. 28:1-10, Joh. 20:19-23, Psalm 47:6 en 7, Joh. 17:24, Openb. 22:17, 1 Thess. 5:19-22, Gal. 5:17, Geb. 17:6 blz.

DEEL 3

**OFFERANDEN
DES GEKLANKS**
Dit deel gelegenhedenstoffen bevat de volgende teksten: Pred. 12:5b, Joh. 11:35, Filip. 4:6 en 7, Jes. 63:7, Gal. 2:19, Luk. 5:31, Luk. 5:32, Luk. 5:33-35, Hand. 2:21, 1 Kron. 29:20, Geb. 16:5 blz.

DEEL 4

**OFFERANDEN
DES GEKLANKS**
Dit deel vrije stoffen bevat de volgende teksten: 1 Petr. 4:18, Jes. 54:1, 1 Kon. 10:3, 2 Kon. 20:1-6, 2 Kron. 22:9-13, Filip. 3:10 en 11, Filip. 3:12, Jes. 65:1, Joh. 3:30, Ezech. 20:37, Geb. 18:6 blz.

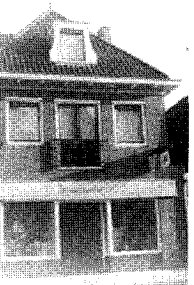

DEEL 5

**OFFERANDEN
DES GEKLANKS**
Dit deel vrije stoffen bevat de volgende teksten: Ps. 74:19-20a, Hos. 2:13, Ps. 119:54, Hand. 16:25-34, 1 Joh. 3:9, Ps. 30:7-9, Matth. 8:23-27, Matth. 9:9-10, Ps. 72:13-15, Ps. 89:16-17, Geb. 18:6 blz.

G.C. van Haaren / H. van den Top
TOT PROFEET GESTELD
Leven en werk van Ds. J. van Haaren
Genade is geen erfgoed. Wij erven de zonde, genade valt vrij en soeverein. Dat komt wel heel duidelijk uit in het leven van Jan van Haaren, wiens leven en werk in dit boek wordt beschreven. Ds. Van Haaren diende als predikant achtereenvolgens de Gereformeerde Gemeenten van Kampen, Rijssen en Amersfoort. Hij was een begaafd prediker, die door velen als eigen herder en leraar werd begeerd. Deze biografie, samengesteld door zijn zoon en schoonzoon, is een lezenswaardig boek, dat voor velen de herinnering aan deze gezene en geliefde prediker weer doet herleven.
Geb. 220 blz.

17,50

39,90

Uitgeverij Boekhandel

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86

prijs per deel:

29,75

verkrijgbaar bij de boekhandel

KO20-1711

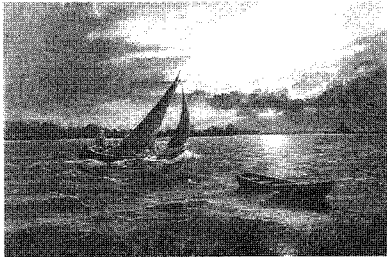
De Heidelbergse Catechismus in een levensecht verhaal.

In 3 delen.

1. Wat zoekt gij?
2. Wie zoekt, zal vinden.
3. Het geloof behouden (in voorbereiding)

Prijs per deel f 32,50

Deel 2: Wie zoekt zal vinden

Johan en Karl reizen naar Denemarken om namens de stedenbond hulp te vragen bij het afslaan van de voorgenomen aanval van de keizerlijke troepen op de protestanten in Duitsland. Daar horen ze dat van de Denen geen hulp te verwachten is. De Rijksraad vindt het risico te groot!

Op weg naar Denemarken maken de vrienden veel mee: logeren in een klooster, verblijf in Emden en een zeereis op een Geuzenschip.

Op de thuisreis rijden onze vrienden in een hinderlaag, waarbij Karl het leven laat en Johan gevangen genomen wordt. Zijn bevrijding is verrassend, in natuurlijk en geestelijk opzicht.

De prachtige illustraties zijn van Adri Burghout.

Te bestellen in de boekhandel of bij:

M. Timmermans,
Maasdijk 345, 4264 AN Veen
Telefoon 0416 - 691788

Te huur voor het hele jaar door: Ruime **vakantiewoning** met 8 slaapplaatsen in **Alberta-Canada**, omgeving van Lethbridge. Dicht bij Water-ton Park en Amerikaanse grens. U hebt een schitterend uitzicht op de prairie en de Rocky Mountains. Voor inlichtingen: 00 1403 5534023 of 0113 572907 ('s avonds).

Begrafenisonderneming L. STAM

Planetenlaan 26, 2957 SN Nw.Lekkerland
Tel. 0184 - 685240. - Geen crematies -

AVONDMAAL-SERVIEZEN

Uit voorraad of naar tekening.

Schoonhovens Silverhuys B.V.
Postbus 35, 2870 AA Schoonhoven,
Telefoon 0182 - 382614.

Stichting Bureau Kraam & Gezinshulp,

omdat zorg meer is dan geholpen worden....

Wat bedoelen we met: de zorgverlener die voelt, wat u bedoelt?

Wij bieden u principieel verantwoorde Kraamzorg en Thuiszorg indien u niet verzekerd bent tegen ziektekosten, maar ook als u verantwoorde zorg op maat wenst. Kraamzorg en Thuiszorg waarbij u bepaalt hoe (lang) u geholpen wilt worden. Bij de BKG staat het gezin centraal en dat betekent meer dan standaard hulpverlening.

Helpende handen zijn belangrijk, maar principieel verantwoorde zorg voor uzelf en uw gezin is de basis voor een goed herstel.

Onze verzorgenden zijn Rijksgecertificeerd en werken via bemiddeling van de Stichting BKG in gezinnen met een reformatorisch kerkelijke achtergrond door geheel Nederland.

Neem voor vrijblijvende informatie eens contact op om de mogelijkheden te bespreken, wij zeggen niet snel "neen", (echter wel als er in uw gezin tv aanwezig is).

U kunt ons bereiken door contact op te nemen met:

Onze centrale inlichtingen en inschrijfteléfono voor kraamzorg: 078-6815786.
Bij voorkeur tijdens werkdagen tussen 14.00 uur en 17.00 uur. Lukt u dit niet spreekt u dan onze telefoonbeantwoorder in en wij nemen contact met u op.
Voor thuiszorg kunt u contact opnemen met 0180-682219. (bij voorkeur tussen 13.00 uur - 15.00 uur en na 20.00 uur)

Wij zenden u graag een BKG informatiepakket toe.

BKG, de zorgverlener die voelt, wat u bedoelt

SHGO

STICHTING HULPVERLENING IN GEZINNEN

Uitgaande van de Ger. Gem. in Ned.

Voor betaalbare en verantwoorde hulp in gezinnen waar uit de Statenvertaling wordt gelezen en geen TV aanwezig is.

Rijksgecertificeerde **KRAAMHULP:**
tel. 033-2774 547 of 0346-264 595.
Dagelijks bereikbaar, laat u tijdig inschrijven.

GEZINS- BEJAARDEN EN ZIEKENHULP:
tel. 0166-652 605.
Inlichtingen iedere werkdag van 8.30-10.30 uur; vrijdags ook van 19.00 - 20.00 uur.

Collectebonnen machinaal tellen?

vraag demo en/of referentie
Den Hertog 0314-341381/0548-515415

BEGRAFENISVERZORGING

C. W. VADER

DAG EN NACHT BEREIKBAAR
VOOR GEHEEL WALCHEREN

Tarweakker 23 - 4341 MD Arnhemuiden

Wij verzorgen geen crematies.

Tel. 0118-602500 - 0118-412760

Stichting de Boeder Scherpenzeel
Scherpenzeel

Boeder Scherpenzeel
Handelsonderneming

AMBTSKLEDING

Kostuums: ~ 2 en 3 delig zwart - grijs - e.a.
Preekjassen ~ Jacquets ~ Pantalons
Streppantalons ~ Overhemden ~
Stropdassen ~ Sokken ~ Overjassen
Hoeden ~ Schoenen

Showroom:
Nieuwstraat 87 3925 EE Scherpenzeel
Telefoon 033 - 2778068 - Fax. 033 - 2770561

Op afspraak - service aan huis

verhoog orgels
Waar u met vertrouwen een instrument koopt

Bezoek onze showrooms en maak kennis met de complete collectie orgels van

JOHANNUS

Nijkerk • Nieuwstraat 2
Apeldoorn • Nieuwstraat 44
Rijssen • Oranjestraat 6
Genemuiden • Pr. Julianastraat 12
Centraal informatienummer: 055 521 99 38

www.verhoogmuziek.nl

De specialist in klassieke orgels